

Francesc Carrasco, subdirector del Museu Geològic del Seminari de Barcelona, en una imatge recent.

“Tenim peces de fa 600 milions d’anys”

TEXT TONI VALL • FOTOS CRISTINA CALDERER

El Museu Geològic del Seminari de Barcelona compleix 150 anys i reclama més atenció institucional que li garanteixi el futur

A Francesc Carrasco, subdirector del Museu Geològic del Seminari de Barcelona, el traeix el subconscient. “Tenim peces des del precambrià [fa 600 milions d’anys] fins ara”. “Ara? Quan és ara?”, li pregunto. Ara és el plistocè, o sigui fa 10.000 anys. És interessant com varia, com fluctua i com es relativitza la noció del temps, quan ets entre les parets d’aquest museu, joia amagada i quasi desconeguda de Barcelona i que enguany compleix 150 anys. Forma part del Seminari i depèn, per tant, del bisbat. Els seus treballadors són voluntaris i la dotació econòmica, inexistent. Però el museu es manté viu i el que és més important, actiu. No deixen de rebre visites, tant d’escoles com d’investigadors de tot el món, atrets per la importància de la seva col·lecció.

Més d’un milió de fòssils, catalogats amb precisió i exposats amb esperit 100% museístic. Un goig, un privilegi per a la ciutat i per a la cultura de Barcelona. Enric Aragonès és historiador de la geologia i responsable de l’arxiu del museu. M’explica la seva història i destaca que, sense cap mena de dubte, el museu posseeix la col·lecció d’invertebrats més important d’Espanya i probablement d’Europa. Els mapes geològics que poblen les parets són també molt importants perquè documenten la història paleontològica del país des del segle XIX. És fonamental, m’explica, la figura de Jaume

EXEMPLARS ÚNICS

A sobre d'aquestes línies, Pere Adserà, responsable de relacions amb les institucions i de les bases de dades, en una de les vitrines del museu, que permet veure més d'un milió de fòssils, catalogats amb precisió.

Almera, fundador i primer director del museu. A ell es deu l'existència i el decisiu desenvolupament del museu des del seu naixement, el 1874.

LA JOIA DE LA CORONA

La biblioteca, emfatitzen, és també un tresor. Conté uns 17.000 llibres i revistes. Alguns, autèntiques rareses completament introbables, publicats arreu del món. La fototeca i l'arxiu de documents també formen part del fons històric del museu, que, per cert, publica dues revistes de paleontologia referencials dins d'aquest fascinant àmbit del coneixement històric. Pere Adserà, responsable de relacions amb les institucions i de les bases de dades, em porta fins al que ell considera la joia de la corona, les dues vitrines d'holotips, exemplars únics d'un organisme. A la majoria de museus i centres de paleontologia i història natural n'hi ha exemplars testimonials. Aquí n'hi ha uns 700, aproximadament. Mirem també el petit gabinet de curiositats taxidèrmiques i la presència testimonial però impressionant d'algunes peces de vertebrats: ossos de mamut i del petit paquiderm *Tetralophodon*. El museu no s'acaba mai: t'hi podries estar hores passejant, observant i aprenent.

Els orígens del museu es remunten a un antic convent en què, a començaments del segle XIX, comencen a interessar-se per la història natural i a fer una petita biblioteca que el 1874 va passar a formar part del

Seminari Conciliar, moment oficialment fundacional del museu, que, en un principi, tenia més vocació de museu d'història natural, fins que el 1879 hi entra també la geologia. Aquí els estudis ja mencionats de Jaume Almera són fonamentals. La Guerra Civil, com en tants altres àmbits, suposa un punt d'inflexió. Es cremen les vitrines, es buida el museu i la col·lecció es perd. Una destrucció total, una tragèdia. Per sort, se salva la biblioteca, gràcies al seu trasllat a la Biblioteca de Catalunya. El 1939 tot recomença i, gràcies a les expedicions d'estudiants organitzades pel llavors director, Josep Ramon Bataller, els fòssils retornen al museu. També la biblioteca. La superfície s'amplia i es produeix una expansió exponencial. I fins avui. El

“No s'ha fet mai una valoració econòmica exacta del que conté el museu; no té preu ni es pot vendre”

museu s'ha nodrit fonamentalment de donacions de col·leccions privades i ha experimentat un creixement proporcional a l'entusiasme de tots els que hi han estat vinculats. Mereix menció la figura del doctor Sebastià Calzada, que n'és el director des del 1992.

Els responsables del museu es veuen amb ganes i entusiasme per continuar endavant, però també demanen un pla de futur que asseguri la seva continuïtat, la seva viabilitat i, sobretot, el manteniment de la integritat de la col·lecció que conserva, de valor incalculable: “No s'ha fet mai una valoració econòmica exacta del que conté el museu; no té preu ni es pot vendre”. Segurament caldria la implicació i cooperació més activa de la Generalitat i l'Ajuntament i la possibilitat real de poder incorporar treballadors acabats de llicenciar que puguin injectar-hi energia nova. Una possibilitat interessant, apunten, és que el museu passés a ser una sucursal del Museu de Ciències Naturals del Parc de la Ciutadella. En el passat hi ha hagut converses per establir relacions més fermes amb la xarxa de museus de titularitat pública, però no han acabat de fructificar. Els responsables tenen clar que el Seminari té la ferma voluntat d'apostar per la continuïtat i, insisteixen, convé assegurar la integritat del patrimoni. Una mica més d'implicació institucional és el reclam lògic que hauria de permetre fermar el futur del que, sens dubte, és un dels museus més importants de Barcelona. ●